

Actieplan Maatschappelijk Verantwoord Opdrachtgeven en Inkopen 2025-2026

Opdrachtgeven en inkopen met impact

Inhoudsopgave

Hoofdstuk 1. Inleiding.....	1
1.1. Achtergrond en context MVOI.....	1
1.2. Waarom een actieplan MVOI?	1
1.3. Meer waarde met gerichte inkoop.....	1
1.4. Leeswijzer	2
Hoofdstuk 2. Evaluatie Actieplan MVOI 2024.....	2
2.1. Evaluatie onderhoud asfalt.....	2
2.2. Evaluatie outsourcing ICT-diensten	3
2.3. Overkoepelende MVOI bevindingen en aanbevelingen	4
Hoofdstuk 3. MVOI thema's, doelen en ambities 2025-2026.....	5
3.1. MVOI-thema's: Van manifest naar actieplan	5
3.2. Onze gerichte inzet.....	6
3.3. MVOI-doelen en -ambities voor 2025-2026	7
3.4. Kosten en middelen MVOI	8
Hoofdstuk 4. Aanbestedingstrajecten 2025-2026 en kosten MVOI	8
4.1. Aanbestedingstraject Grond-, Weg-, en Waterbouw (GWW).....	8
4.2. Aanbestedingstraject zonneparking Groenendaal.....	9
4.3. Aanbestedingstraject renovatie zwembad	9
4.4. MVOI doelstellingen focusgebieden	9
Hoofdstuk 5. Bewustwording en monitoring	10
5.1. Creëren van beweging, draagvlak en bewustzijn	10
5.2. Monitoring en rapportage	11
Bijlage 1. Werkpakket MVOI-capaciteit	12
Bijlage 2. Achtergrond: Beleidskaders	13

Hoofdstuk 1. Inleiding

1.1. Achtergrond en context MVOI

In dit actieplan leggen we vast welke ambities we in 2025 en 2026 nastreven op het gebied van Maatschappelijk Verantwoord Opdrachtgeven en Inkopen (MVOI). De gemeente Heemstede koopt jaarlijks veel in volgens wetten en regels die ervoor zorgen dat gemeenschapsgeld zorgvuldig, doelmatig, rechtmatig en integer wordt uitgegeven. Door het MVOI-principe toe te passen op onze inkoop willen wij als gemeente een stap verder gaan en ook aandacht geven aan duurzaamheid, zoals meer CO₂ reduceren, afvalstromen beter benutten, materialen hergebruiken, en meer aandacht geven aan diversiteit, inclusie en andere maatschappelijke waarden. Met MVOI bereiken we een nóg grotere zorgvuldigheid van ons geld met meer maatschappelijke waarden.

Een korte terugblik: In 2017 is de gemeente Heemstede toegetreden tot het Manifest Maatschappelijk Verantwoord Inkopen (Manifest MVI), welke zich de afgelopen jaren heeft ontwikkeld tot het nieuwe Manifest Maatschappelijk Verantwoord Opdrachtgeven en Inkopen (MVOI¹). Eind 2022 heeft de gemeente Heemstede dit ondertekend, met als verplicht onderdeel het maken van een actieplan waarin duurzaamheidsambities zijn vertaald naar specifieke inkoopdoelstellingen. In 2023 is het eerste actieplan MVOI voor 2024 opgesteld, met drie aanbestedingstrajecten als focusprojecten. Eind 2024 wordt gestart met het opstellen van het actieplan MVOI 2025–2026, inclusief een evaluatie van het actieplan 2024 en de nieuwe aanbestedingstrajecten voor de periode 2025–2026.

1.2. Waarom een actieplan MVOI?

In Nederland zijn we nog lang niet binnen het bereik van de klimaatdoelstellingen voor 2030 en 2050². Volgens een onderzoek van het Planbureau voor de Leefomgeving (PBL) heeft dit deels te maken met vrijblijvend en vrijwillig klimaatbeleid en is het tijd voor ‘radicaal minder en efficiënter gebruik van grondstoffen’³. Ook ontbrekend ‘hard’ bewijs wat de effecten zijn van MVOI, bijvoorbeeld op klimaat, gezondheid of biodiversiteit, speelt mee met achterblijvende inzet en resultaten. Daarnaast speelt vaak de aanname dat duurzaam opdrachtgeven of inkopen duurder is en dat dit lastig te rijmen valt met al krappe begrotingen en budgetten. Recent onderzoek toont echter hoge kwalitatieve effecten aan van MVOI en deze resultaten zijn dan ook meegenomen in de onderbouwing van dit actieplan⁴. Daarom wordt het delen van de resultaten en inzet van MVOI via communicatiekanalen onderdeel van dit actieplan.

MVOI is niet nieuw voor Heemstede, maar noodzakelijk als nooit tevoren. Met zorg kijken we naar internationale geopolitieke machten, de mondiale grondstoffenproblematiek en complexe internationale ketens, bovenop verregaande klimaatverandering, biodiversiteitscrisis en vervuiling van bodem, lucht en water, dat samen houdt in dat we beter dan ooit moeten beslissen **wat we waar** inkopen en vooral **waarom**.

1.3. Meer waarde met gerichte inkoop

MVOI laat zien dat we het inkoopbudget zodanig kunnen inzetten dat innovatie intern als extern wordt gestimuleerd en uitgevoerd binnen de economische én planetaire grenzen⁵. Oftewel: onze inkopen gaan

¹ De ‘O’ van ‘opdrachtgeven’ is toegevoegd omdat dit vooraf gaat aan inkopen. Verder wordt in het nieuwe manifest breder gekeken naar het behalen van maatschappelijke doelen. Bij opdrachtgeven en inkopen kunnen gemeenten zich inzetten voor een inclusieve en duurzame wereld. Het Manifest MVOI wordt naar alle verwachting voortgezet na 2025. Voor meer informatie, zie www.pianoo.nl

² De ambitie van de rijksoverheid is om toe te werken naar 50% minder primaire abiotische grondstoffen in 2030 en een volledig circulaire economie in 2050. [Circulaire economie in 2050 | Circulaire economie | Rijksoverheid.nl](https://circulaire-economie.nl/)

³ Het PBL maakt op verzoek van het kabinet eens in de twee jaar een Integrale Circulaire Economie Rapportage (ICER). Het tweede ICER rapport is beschikbaar op www.pbl.nl

⁴ Het rapport van CE Delft onderzoekt effecten van circulair inkopen op verschillende beleidsterreinen. Meer informatie is te vinden op www.ce.nl

⁵ De term ‘planetaire grenzen’ is een concept van “veilige en rechtvaardige systeemgrenzen van de aarde”, waarbinnen iedereen over een voldoende middelen kan beschikken met minimale schade aan mens en natuur. Voor meer informatie: [https://www.thelancet.com/journals/lanplh/article/PIIS2542-5196\(24\)00042-1/fulltext](https://www.thelancet.com/journals/lanplh/article/PIIS2542-5196(24)00042-1/fulltext)

niet ten koste van gemeenschappen elders of later en levert een bijdrage aan de Sustainable Development Goals (SDGs), zoals omarmd door gemeente Heemstede.

Als uitgangspunt starten we met het proportionaliteitsbeginsel, wat zoveel inhoudt dat altijd zal worden getoetst of toepassing van een MVOI-thema en de wijze waarop dit gebeurt proportioneel is gezien de aard, omvang en het voorwerp van de opdracht.

Arianne de Wit (portefeuillehouder lokale economie & bedrijfsvoering): “We willen meer creativiteit vanuit de markt stimuleren en dat doen we door bewust te kiezen voor nieuwe manieren van aanbesteden. Bijvoorbeeld door meer tijd in het proces te brengen, zodat we samen met marktpartijen kunnen kijken wat wel mogelijk is. Hoe we samen tot meer maatschappelijk toegevoegde waarde kunnen komen. Waarbij risico's en opbrengsten worden gedeeld. Launching customer zijn is een van de opties om dit te kunnen realiseren⁶. Dat betekent dat we dus anders omgaan met ons inkoopbudget en meer verantwoord opdrachtgeverschap gaan tonen. Komende jaren gaan we onderzoeken en tegelijkertijd uitproberen hoe dit voor onze gemeente werkt.”

1.4. Leeswijzer

In hoofdstuk één wordt de achtergrond en context beschreven van dit actieplan. In hoofdstuk twee wordt het actieplan 2024 kort geëvalueerd met een aantal bevindingen en een drietal aanbevelingen voor het nieuwe actieplan. In hoofdstuk drie worden de MVOI-thema's, doelen en ambities omschreven en worden de aanbestedingstrajecten geïntroduceerd. In dit hoofdstuk worden ook de financieringsmogelijkheden benoemd. Hoofdstuk vier gaat dieper in op de drie aanbestedingstrajecten en beschrijft twee focusgebieden – groen en facilitair – die we de komende jaren willen betrekken bij onze MVOI-ambities. In hoofdstuk vijf lichten we toe hoe we organisatorisch werken aan meer bewustwording en draagvlak. De eerste bijlage bevat een omschrijving van een mogelijk werkpakket voor de verantwoordelijk ambtenaar en de tweede bijlage een toelichting op de achterliggende beleidskaders.

Hoofdstuk 2. Evaluatie Actieplan MVOI 2024

In het eerste actieplan, dat van 2024, zijn drie aanbestedingstrajecten aangemerkt, te weten onderhoud asfalt, outsourcen ICT en het zonneparkingproject Groenendaal. De keuze voor deze aanbestedingstrajecten is gemaakt op basis van het Inkoopjaarplan 2024. Bij de selectie is onder andere gekeken naar de financiële grootte van de geplande aanbestedingstrajecten en inkooptrajecten die onder verschillende afdelingen vallen, om zo breder in de organisatie draagkracht voor MVOI te creëren. Er werd ook ingezet op het introduceren van hulpmiddelen, zoals de MVI-criteriatool voor het toepassen van gunningseisen⁷.

Het is belangrijk om na te gaan wat we al hebben bereikt, wat onze ervaring is met het actieplan van 2024 en welke geleerde lessen we meenemen in het nieuwe actieplan. Dit hoofdstuk geeft een korte evaluatie van twee aanbestedingstrajecten uit het actieplan van 2024: onderhoud asfalt en outsourcen ICT. Het aanbestedingstraject voor de zonneparking Groenendaal was weliswaar opgenomen in het actieplan van 2024, maar de uitvoering van de zonneparking is uitgesteld naar 2025. Hierdoor is het nog niet geëvalueerd. Het project wordt meegenomen in het actieplan van 2025-2026.

2.1. Evaluatie onderhoud asfalt

De gemeente Heemstede werkt bij aanbestedingen voor het wegonderhoud samen met de gemeente Bloemendaal. De lopende raamovereenkomst voor onderhoud van bestratingen liep eind februari 2024

⁶ launching customer is de eerste klant die een nieuw product of dienst afneemt en helpt bij de marktintroductie

⁷ www.mvicriteria.nl, zoek op: mvi criteria tool.

af. De standaardprocedure is dat de aanbesteding voor twee jaar geldt, met een optie tot verlenging van tweemaal één jaar.

In samenwerking met het aanbestede bedrijf is een rapport opgesteld van de behaalde resultaten op het gebied van duurzaamheid gedurende de afgelopen contractperiode. Op meerdere vlakken van het MVOI lijken successen behaald te zijn. Zo is 2.585 ton teervrij asfalt gefreesd en schoon afgevoerd naar de asfaltcentrale ten behoeve van het recyclen van het materiaal.

Ter beverordering van CO₂-reductie is 10% van het wagenpark wat ingezet is in Heemstede bij asfaltonderhoud inmiddels volledig elektrisch en zijn bijna driekwart van de chauffeurs en machinisten op cursus geweest om het materieel zo duurzaam mogelijk te gebruiken. Voor de aanschaf van nieuw materieel wordt niet enkel gekeken naar nieuwe duurzame materieelstukken, maar wordt ook waar mogelijk oud materieel omgebouwd tot nieuw volledig elektrisch materieel. Dit draagt bij aan de duurzaamheidsdoelstellingen voor circulariteit.

Ook de gestelde eisen aan geluidsnormen heeft geleid tot 413,26 ton aan aangebracht geluidsreducerend asfalt. Dit zorgt voor een geluidsreductie van 3 tot 4 dB. Omdat er hierbij gekozen is voor een duurzamere geluidsreducerende asfaltdeklaag is er in totaal 22,16% aan kosten van negatieve milieueffecten bespaard, hier ging het voornamelijk om kosten aan CO₂-uitstoot en luchtvervuiling. Ook heeft het toepassen van een duurzamere rode asfaltdeklaag geleid tot een besparing van 47,61% aan kosten van de negatieve milieueffecten.

Het SROI-percentage is bijgesteld van 5% naar 2%, omdat het in de praktijk lastig bleek om het oorspronkelijke percentage te behalen. Verder geeft het bedrijf waarmee is samengewerkt voor het asfaltonderhoud aan samen te werken met gecertificeerde sociale ondernemingen voor diverse diensten. Hierbij worden als voorbeelden genoemd: schoonmaak van het bedrijfspand, catering, hovenierswerkzaamheden en verkeersregelaars. Zo draagt het bedrijf toch bij aan SROI doelstellingen.

Door de positieve ervaring zetten we het gebruik van de MKI indicator binnen Grond-, Weg-, en Waterbouw (GWW)-aanbestedingen door, alsook eisen rondom het Convenant Schoon en Emissieloos Bouwen en volgen hiermee landelijk beleid⁸. De MVO-criteria tool is niet gebruikt, maar er wordt wel potentie gezien in de toepassing ervan in het beginstadium van een aanbesteding.

2.2. Evaluatie outsourcing ICT-diensten

De ICT-diensten van de gemeente Heemstede werden uitgevoerd door een externe partij, welke als servicedesk medewerkers technische ondersteuning op afstand bood. Deze partij was ook verantwoordelijk voor het beheer van apparaten zoals laptops en telefoons. De overeenkomst met deze partij liep af en er werd begin 2024 een aanbestedingstraject opgestart, waarbij de eerste aanbesteding (perceel één) zich richtte op het beheer van de digitale werkplek en de tweede aanbesteding (perceel twee) zich richtte op de aanschaf van hardware (computers en telefonie).

Voor perceel één is SROI als MVOI-thema ingezet en is de doelstelling van 5% gerealiseerd. Doordat het centrale aanspreekpunt voor SROI tijdelijk niet beschikbaar was, bleven specifieke SROI vragen vanuit de leverancier langer dan gewenst onbeantwoord. Echter, door nieuwe personele invulling van het aanspreekpunt is dit inmiddels opgelost. Het belang van gedegen contractmanagement werd hiermee aangetoond.

De MVO-criteria tool is voor perceel twee toegepast door Stichting RIJK, met ambitieniveau één (van drie). Hierbij zijn circulaire verpakkingen toegepast en wordt refurbishment als optie meegenomen. ICT

⁸ Over het Convenant Schoon en Emissieloos bouwen, zie <https://www.opwegnaarseb.nl/overheden#wat-betekent-seb-voor-mij-> Ten aanzien van de toepassing van de MKI, zie Kamerbrief Toelichting Circulaire Maatregelen (sept 2023) waarbij de bouwsector als belangrijke CO₂ bron wordt gezien. Toepassing van de MKI wordt toegejuicht en zelfs geadviseerd 'dwingend' toe te passen. Andere maatregelen zijn meer biobased materialen, circulair stopen en integreren in beleid. Voor meer informatie: <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2023/09/15/toelichting-circulaire-klimaatmaatregelen>

geldt als risicogroep binnen inkoop vanwege de internationale standaarden voor ketenverantwoordelijkheid (ISV), maar deze zijn in de aanbesteding niet meegenomen – een gemiste kans om bredere MVOI-impact te realiseren.

Kortom, de MVOI-doelen zijn slechts deels behaald. Met name bij de inkoop van hardware is beperkt ingezet op duurzaamheid, en het ontbreken van ISV onderstreept de gemiste kansen.

2.3. Overkoepelende MVOI bevindingen en aanbevelingen

Algemeen geldt dat er eerste goede stappen zijn gezet en de ervaringen met het Actieplan MVOI 2024 positief te noemen zijn. Hieronder volgen een aantal algemene bevindingen en aanbevelingen.

SROI: SROI is goed geborgd en wordt goed toegepast alsook getoetst door projectleiders en Stichting RIJK. Met een klein vacuüm in opvulling van de SROI manager gedurende 2024, loopt het aanspreekpunt goed voor advies en ondersteuning. Het gebruik van de tool WIZZR in het kader van monitoring en communicatie is de aanbeveling op het vlak van SROI⁹.

MVOI: MVOI is breder dan SROI. Uit de rapportages van Stichting RIJK blijkt dat SROI een dominant thema is binnen haar duurzaamheidsmonitor, met 'Klimaat' op de tweede plek en 'Milieu' op de derde plek. Doordat SROI goed geborgd is in zowel proces als inhoud is dit een logisch gevolg. Voor de andere MVOI-thema's zetten we de komende jaren op dezelfde uitkomsten in als behaald op het thema SROI.

Hulpmiddelen: Tools en software, zoals WIZZR, de MVI Inzettool en de MVI criteriatool, en handreikingen zoals handleidingen en sectorspecifieke instrumenten als de MKI worden makkelijker gevonden, maar zijn nog geen natuurlijk onderdeel van het inkoopproces.

Het aanmerken van individuele aanbestedingstrajecten werkt goed voor bewustwording en het zetten van eerste mijlpalen op MVOI. Deze aanpak zal dan ook voor het nieuwe actieplan worden ingezet.

We willen echter **versnellen** op de toepassing van MVOI in bredere zin en we hebben hiertoe de volgende aanbevelingen uitgewerkt voor het nieuwe actieplan:

- **Blijf individuele aanbestedingstrajecten aanmerken en deel behaalde successen:** zoek hierbij afdelingen en mensen op met een intrinsieke motivatie voor het toepassen van MVOI. Door oog te hebben voor niet alleen de trajecten met potentiële grote impact, maar juist voor de gemotiveerde projectleiders. Om zo ambassadeurs te creëren die helpen in het delen van kennis en enthousiasme. Dit is hét sociaal kapitaal dat fundamenteel is voor een gedreven organisatie. En dat mag extern best meer worden gedeeld.
- **Benoem focusgebieden voor bredere borging van MVOI:** dit zijn inkooppakketten met grote mate van impact op MVOI en welke zichtbaar zijn. In het actieplan nemen we deze focusgebieden mee, zonder specifieke aanbestedingstrajecten te benoemen, maar gaan we de komende twee jaren samen met het college, MT en projectleiders onderzoeken én uitproberen hoe we kunnen innoveren en de gezamenlijke impact kunnen vergroten. We moeten proefsgewijs stappen zetten en behaalde resultaten intern flink in de etalage zetten, met als boodschap: we zitten niet stil!
- **Benoem in 2025 een verantwoordelijk ambtenaar** die, naast betrokkenheid vanuit Team Duurzaamheid, zorg draagt voor het opschalen en borgen van MVOI. Dit betekent dat er kennis en kunde moet worden opgebouwd om ondersteuning te geven aan de voorkant van het inkoopproces, maar ook nadat de gunning heeft plaatsgevonden. Zowel op contractmanagement en monitoring, maar ook communicatie en delen van behaalde successen. Dit kan worden verdeeld met Team Duurzaamheid.

⁹ <https://www.wizzr.nl/> Wizzr is een tool waarmee de impact van MVO zichtbaar in beeld gebracht kan worden

De verantwoordelijk ambtenaar draagt zorg voor de focusgebieden. Daarnaast zoekt de verantwoordelijk ambtenaar schaal: zowel door de doelstellingen op inhoud te volgen en behalen, maar ook in samenwerking door bijvoorbeeld MVOI op de kaart te zetten bij aanpalende organisaties als Stichting RIJK, of de Denktank Heemstede Duurzaam als ook Pianoo en de VNG. De verantwoordelijk ambtenaar is het vliegwiel met als opdracht haar/zijn werkpakket gedurende de looptijd van het actieplan (twee jaar) te borgen binnen de organisatie.

Door de positieve ervaring zetten we het gebruik van de MKI indicator binnen GWW-aanbestedingen door, alsook eisen rondom het Convenant schoon en emissieloos bouwen en volgen hiermee landelijk beleid. De MVO-criteria tool is niet gebruikt, maar er wordt wel potentie gezien in de toepassing ervan in het beginstadium van een aanbesteding.

Hoofdstuk 3. MVOI thema's, doelen en ambities 2025-2026

In dit hoofdstuk volgt een korte toelichting op de maatschappelijke thema's uit het Manifest Maatschappelijk Verantwoord Opdrachtgeven en Inkopen. Deze thema's dragen bij aan een duurzamere, eerlijkere en toekomstbestendige samenleving door publieke inkoopkracht strategisch in te zetten. Daarna wordt beschreven hoe Heemstede in 2025-2026 invulling gaat geven aan deze thema's.

3.1. MVOI-thema's: Van manifest naar actieplan

Het manifest MVOI kent zes maatschappelijke thema's die hieronder kort worden toegelicht.

- **Milieu:** Dit thema omvat het tegengaan van milieuverontreiniging, mede ter bescherming van de biodiversiteit en het terugdringen van voedselverspilling, watergebruik en energiegebruik. Dit kan worden bereikt door producten te kopen met een lage milieu-impact of die juist een positieve bijdrage leveren aan bijvoorbeeld biodiversiteit.
- **Klimaat:** Dit thema omvat de inspanningen om klimaatverandering tegen te gaan. Dit kan worden bereikt door producten te kopen die weinig CO₂ uitstoten tijdens zowel de productie- als de gebruiksfase.
- **Circulair:** Dit thema omvat het stimuleren van een circulaire economie door producten in te kopen die zo min mogelijk gebruik maken van grondstoffen die na hun eerste gebruiksfase niet goed herbruikbaar zijn.
- **Ketenverantwoordelijkheid:** Dit thema omvat het stimuleren van ketenverantwoordelijkheid van bedrijven. Dit kan worden bereikt door producten in te kopen waarbij de leverancier inzicht geeft in zijn internationale toeleveringsketen en zich inzet om de arbeidsvoorwaarden in die keten verder te verbeteren.
- **Diversiteit en inclusie:** Dit thema omvat het stimuleren van een diverse en inclusieve samenleving en bedrijfsleven waarbij iedereen wordt beoordeeld op basis van hun capaciteiten en niet op basis van persoonlijke kenmerken zoals afkomst, geaardheid, etniciteit of religie.
- **Social Return:** Social Return, ook bekend als Social Return On Investment (SROI), omvat het bieden van eerlijke kansen aan mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. Dit kan worden bereikt door ervoor te zorgen dat een deel van de opdracht wordt uitgevoerd door mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. Daarnaast door hen na de opdracht de kans te geven om hun baan te behouden.

Afbeelding 1: De maatschappelijke thema's uit het Manifest MVOI

3.2. Onze gerichte inzet

Voor de komende jaren richt de gemeente Heemstede zich binnen het MVOI-actieplan op drie specifieke aanbestedingstrajecten én twee inhoudelijke focusgebieden. Hiermee willen we gericht en concreet stappen zetten om maatschappelijk verantwoord opdracht te geven en in te kopen, met nadruk op impact, haalbaarheid en zichtbaarheid.

De **aanbestedingstrajecten** betreffen grote, projectmatige opdrachten die in 2025 en 2026 worden uitgevoerd. Dit zijn trajecten met een duidelijke scope, begroting en looptijd, waarbij het mogelijk is om via gerichte inkoopkeuzes duurzame en sociale impact te maken. De geselecteerde aanbestedingstrajecten zijn:

- **Grond-, Weg- en Waterbouw (GWW)**, met een specifieke focus op de vervanging en renovatie van bruggen;
- **renovatie van het zwembad bij sportpark Groenendaal**;
- **de realisatie van een zonneparking bij Groenendaal**.

Naast deze drie concrete projecten zijn er twee bredere **focusgebieden** benoemd. Deze zijn niet gekoppeld aan één specifieke aanbesteding, maar betreffen doorlopende inkoopdomeinen waarbinnen nog ruimte is voor verbetering op het gebied van MVOI. De focusgebieden bieden de mogelijkheid om structureel maatschappelijke impact te vergroten bij alle relevante inkooptrajecten binnen die domeinen. Het gaat om:

- **Groen**, waar onder meer kansen liggen op het gebied van emissieloos werken en biodiversiteit en het inzetten van sociale ondernemingen;
- **facilitair**, met aandacht voor duurzaamheid en sociale waarde bij onder meer schoonmaak, catering en kantoorinrichting.

De keuze voor deze trajecten en focusgebieden is gebaseerd op het inkoopjaarplan en de aanbestedingskalender, én op een afweging van waar de meeste maatschappelijke impact en zichtbaarheid te behalen zijn. Door deze gerichte aanpak maken we MVOI tastbaar en uitvoerbaar binnen de gemeentelijke organisatie.

In afbeelding twee staan de gekozen MVOI aanbestedingstrajecten voor 2025-2026 samen met de bijhorende maatschappelijke thema's uit het manifest. We zetten in op alle thema's, maar leggen de focus op de thema's Klimaat, Milieu en Circulair. Social Return is goed geborgd en blijven we nauwkeurig monitoren. Ketenverantwoordelijkheid passen we waar mogelijk toe, zoals bij de bouw van onze zonneparking. Op diversiteit en inclusie zien we met name kansen bij de focusgebieden Groen en Facilitair.

Afbeelding 2: De gekozen MVOI aanbestedingen van 2025-2026

3.3. MVOI-doelen en -ambities voor 2025-2026

Voor 2025-2026 hebben we aanbestedingsprojecten en focusgebieden aangewezen, welke zich richten op de thema's uit het MVOI manifest.

We behalen onze doelen en ambities door samen te werken. In het kader van onze inkoopprocessen vragen we Stichting RIJK het volgende:

- In 2025 wordt in 75% van de aanbestedingen duurzaamheid meegenomen (zoals gemeten met de duurzaamheidsmonitor van Stichting RIJK die jaarlijks wordt gerapporteerd).
- In 2026 wordt in 100% van de aanbestedingen duurzaamheid meegenomen.

Dit vraagt om inzet van zowel Stichting RIJK als het MT, met name bij de beoordeling van de duurzaamheidsparagraaf in bestuurlijke besluitvormingsvoorstellen. 'Pas toe of leg uit' wordt aangevuld met een heldere onderbouwing dat gedegen onderzoek heeft plaatsgevonden óf welke uitzonderlijke omstandigheden speelden indien dit niet het geval was.

Financiële restwaarde

Een aanvullende ambitie is het onderzoeken of en hoe de financiële restwaarde van producten en materialen expliciet kan worden meegenomen in projectbegrotingen. Dit draagt bij aan het doorbreken van de aanname dat MVOI duurder is dan traditioneel aanbesteden. Door in de aanbestedingsfase aandacht te geven aan hergebruik, recycling en restwaarde, worden duurzamere keuzes in ontwerp, materiaaltoepassing en beheer actief gestimuleerd. Dit leidt tot minder afval, lagere CO₂-uitstoot en mogelijke kostenbesparing. Het uitgangspunt is maatwerk: de toepasbaarheid van dit principe zal per aanbesteding afzonderlijk moeten worden beoordeeld.

3.4. Kosten en middelen MVOI

De middelen voor inhuur van externe expertise zijn deels te realiseren via de Tijdelijke regeling Capaciteit Decentrale Overheden voor Klimaat- en Energiebeleid (CDOKE) of Specifieke Uitkeringen SPUK (bijvoorbeeld vanuit **SEB**). Bij deze Schoon en Emissieloos Bouwen (SEB) subsidiering kunnen de meerkosten van het verlagen van emissies (gedeeltelijk) hieruit worden gedekt. Dit kan bij het opdrachtgeven als extra motivatie dienen om de MVOI voorwaarden mee te nemen. De verantwoordelijk ambtenaar draagt zorg voor het (indienen van ver)zoeken van financiering. De kosten van inhuur van externe expertise kunnen ook worden meegenomen in de begroting van de projectopdracht.

SEB

De eerste aanvragen voor de SEB-subsidie zijn al gedaan. Het onderhoud van de riolering bij de Slotlaan is volledig elektrisch gedaan. Hiervan zijn de meerkosten voor emissieloze voertuigen (gedeeltelijk) gedekt met deze subsidie. Het volgende project wat volledig emissieloos wordt uitgevoerd met financiering vanuit het SPUK SEB is de bouw van de Belvédère. En ook zonneparking Groenendaal, één van de aanbestedingsprojecten van dit actieplan MVOI, is aangemerkt voor mogelijke SEB-subsidiering.

Hoofdstuk 4. Aanbestedingstrajecten 2025-2026 en kosten MVOI

Voor de periode 2025-2026 lichten we drie aanbestedingstrajecten uit, welke extra aandacht en ondersteuning kunnen krijgen voor de toepassing van MVOI. Voor deze aanbestedingstrajecten is gekozen, omdat hier van nwege de omvang de meeste impact wordt verwacht.

4.1. Aanbestedingstraject Grond-, Weg-, en Waterbouw (GWW)

Binnen het aanbestedingstraject GWW ligt de focus op de bruggen in Heemstede. De gemeente beheert ruim vijftig bruggen, die samen een aanzienlijke kostenpost vormen. Elke brug wordt tweejaarlijks geïnspecteerd op onderhoudsstatus. Uit deze beoordeling volgt een aanbeveling voor te plegen onderhoud, dit wordt na analyse door de gemeente overgenomen, afgewezen of er wordt een extra advies aangevraagd. Kortom, de bruggen in Heemstede worden actief gecontroleerd en waar nodig onderhouden. Daarbij wordt zoveel mogelijk gehandeld in lijn met de MVOI-doelstellingen.

Eind 2024 is de Blauwe Brug aanbesteed. De ervaringen uit dit traject gebruiken we om stapsgewijs een MVOI-standaard te ontwikkelen en te integreren binnen het GWW-domein, onder andere bij het onderhoud van bruggen.

4.2. Aanbestedingstraject zonneparking Groenendaal

De zonneparking draagt bij aan het streven van Heemstede om in 2050 klimaatneutraal te zijn, door lokaal duurzame energie op te wekken voor het naastgelegen zwembad. De lokaal gebruikte zonne-energie maakt deze gemeentelijke voorziening direct duurzamer, na een participatietraject is er gekozen voor een luchtig ontwerp van de zonneparking met circulaire panelen en de toevoeging van meer groen.

De raad is akkoord gegaan met de plannen van dit aanbestedingstraject. Het start in de zomer van 2025, na de selectie van een gespecialiseerd adviesbureau voor de begeleiding van de uitvoering. De planning voorziet in realisatie van het project binnen het lopende kalenderjaar, met uitloop naar begin 2026.

Binnen het traject implementeren we actief ketenverantwoordelijkheid (ISV) om naleving van mensenrechten en goede arbeidsomstandigheden te waarborgen in de gehele productieketen. Dit doen we door specifieke duurzaamheidscriteria op te nemen in de aanbesteding en uitsluitend samen te werken met leveranciers die aantoonbaar verantwoord produceren.

Onze MVOI-eisen omvatten de volledige levenscyclus van de zonnepanelen - van grondstofwinning tot hergebruik. We stellen strikte eisen aan CO₂-reductie tijdens transport en installatie, verplichten leveranciers tot transparante rapportage over herkomst van materialen en productieomstandigheden, en minimaliseren afval en milieubelasting tijdens de installatiefase.

Voor de gebruikte materialen eisen we certificering die de verantwoorde winning van schaarse grondstoffen garandeert. Daarnaast kiezen we bewust voor panelen die vrij zijn van PFAS en andere schadelijke stoffen, zodat deze na hun levensduur geen blijvende schade aan het milieu veroorzaken. Ook leggen we circulaire toepassingsmogelijkheden vast voor het einde van de levensduur van de panelen. We stimuleren innovatieve oplossingen die de biodiversiteit bevorderen onder en rondom de zonnepanelen, bijvoorbeeld door het toevoegen van groen. Waar we dit doen, draagt het bij aan zowel de ecologische versterking als klimaatadaptatie. Elementen zoals een pergola bieden bovendien natuurlijke schaduw en vormen daarmee een aanvullende klimaatadaptieve maatregel.

4.3. Aanbestedingstraject renovatie zwembad

Het zwembad bij sportpark Groenendaal moet gerenoveerd worden. De uitvoering van de renovatie zal een agenda-technische uitdaging worden, vanwege de wens de renovatie in een periode met zo min mogelijk hinder voor de bezoekers te laten plaatsvinden. Daarnaast gebruikt het vernieuwde zwembad een deel van de opgewekte energie van de naastgelegen zonneparking (zie paragraaf 4.2.) en wordt onderzocht hoe het zwembad als energiebuffer kan functioneren. De basis is het realiseren van een energiezuinig zwembad, met mogelijkheden voor toekomstige koppelkansen. De verwachting is dat de bouw medio 2025-2026 plaatsvindt. De aanbestedingen worden op het moment van schrijven voorbereid en vinden dit jaar nog plaats.

Bij de renovatie van het zwembad hebben we aandacht voor het gebruik van milieuvriendelijke materialen, energiezuinige installaties en aanbestedingscriteria die een positieve sociale impact hebben.

4.4. MVOI doelstellingen focusgebieden

Hoewel de focus in 2025 en 2026 voornamelijk ligt op de hierboven genoemde aanbestedingstrajecten, moedigen we aan om ook bij alle andere inkooptrajecten waar mogelijk bij te dragen aan de MVOI-doelstellingen. Dit doen we door ook hiervoor aan twee zogenaamde focusgebieden te werken: Groen en Facilitair. Dat wil zeggen, het beheer en onderhoud van openbaar groen en het inkopen van

straatmeubilair, en MVOI toe te passen bij verschillende facilitaire zaken, zoals de inkoop van kantoorartikelen of cateringdiensten.

Daarnaast moet er aandacht worden gegeven aan het voorkomen van oude reflexen en het stimuleren van nieuwe gewoontes bij opdrachtgeven en inkopen. Voorbeelden van nieuwe gewoontes zijn:

- Meer eisen stellen aan duurzaamheid via de gunningscriteria: in plaats van uitzondering wordt dit standaard.
- Het weghalen van de oude reflex 'gunning op basis van de laagste prijs', zonder dat bijvoorbeeld de kosten over de hele levensduur worden bekeken.
- Door gemak aan te pakken: In het document 'Inkoopstrategie' van Stichting Rijk, verplicht voor inkooptrajecten van € 10.000 en hoger, blijvend aandacht vragen voor duurzaamheid en MVOI. Daarbij geldt het principe 'pas toe of leg uit', waarbij een gedegen onderbouwing noodzakelijk is en we niet meer akkoord gaan met een beperkte toelichting.
- Door te herhalen en continu te wijzen op de creatieve en innovatieve mogelijkheden die de inkoop kan verbeteren door MVOI toe te passen, via onze communicatiecampagne en inloopspreekuren.

Hoofdstuk 5. Bewustwording en monitoring

Het is belangrijk dat in 2025-2026 flinke stappen gezet gaan worden op het gebied van communicatie, draagvlak en toewijding. Ook wordt met gedegen monitoring de voortgang bijgehouden die we op het gebied van MVOI boeken, om onder andere zo nodig te kunnen bijsturen.

5.1. Creëren van beweging, draagvlak en bewustzijn

Een belangrijke stap naar meer impact maken met MVOI is het creëren van draagvlak en bewustzijn binnen én buiten de organisatie. Hier zien we ook een belangrijke rol voor Team Duurzaamheid en Team Communicatie in het blijvend aanjagen van kennisdeling en het verhogen van onze maatschappelijke impact.

In 2025 en 2026 wordt flink ingezet op communicatie, zowel intern als extern. Daarom wordt in 2025 in overleg tussen Team Duurzaamheid en Team Communicatie een communicatiestrategie vastgelegd voor zowel het intern versterken van het draagvlak voor MVOI en extern voor het delen van successen. Om beweging, draagvlak en bewustzijn binnen de organisatie te creëren, zetten we in op krachtige communicatie. In 2025 wordt daarom een specifieke communicatiestrategie opgesteld rondom MVOI.

Interne communicatie

Een voorbeeld van interne communicatie is het delen van successen. Denk hierbij aan de asfaltaanbesteding, zoals besproken in hoofdstuk twee, waarin MVOI op succesvolle wijze is toegepast. De verantwoordelijke ambtenaar kan daarbij in het zonnetje worden gezet, zijn of haar ervaringen delen en praktische tips geven aan collega's die met MVOI aan de slag willen. Daarnaast kan interne communicatie bestaan uit het verspreiden van interessante evenementen, webinars of nieuwsberichten over MVOI. Het gemeentelijke intranet speelt hierin een centrale rol.

(Her)Introductie MVOI inkoopspreekuur

We gaan het MVOI inkoopspreekuur herintroduceren waar collega's op een laagdrempelige manier vragen kunnen stellen. Dit doen we iedere zes weken, Team Duurzaamheid ondersteunt hierbij.

De rol van het managementteam (MT) en de verantwoordelijk ambtenaar

De rol van het MT is belangrijk in het aanjagen en borgen van de MVOI-doelstellingen. Het MT moet dit doen door in het bestuurlijk proces te sturen op de doelstellingen van MVOI en deze te borgen in het besluit. Verder zal het organiseren van kennissessies hierbij helpen, dit maakt onderdeel uit van het werkpakket van de verantwoordelijk ambtenaar. Relevante onderwerpen voor deze sessies zijn: 'wat betekent het als een gemeente een *launching customer* wordt?', 'hoe beoordelen we gezamenlijk,

gedegen en consistent de duurzaamheidsparagraaf van een inkoopstrategie?', 'wat betekent MVOI aanbesteden voor de planning van mijn projectleiders?' etc. Team Duurzaamheid ondersteunt hierbij.

Externe communicatie

De gemeente kan de bekendheid met MVOI vergroten door in externe communicatie – zoals social media posts– actief te benoemen welke duurzame en sociale keuzes zijn gemaakt binnen projecten. Denk aan het vermelden van het gebruik van circulaire materialen, samenwerking met sociale ondernemingen of energiebesparende maatregelen. Zo wordt MVOI zichtbaar en concreet voor inwoners en partners, en laat de gemeente zien hoe zij haar maatschappelijke verantwoordelijkheid invult.

5.2. Monitoring en rapportage

In 2025 worden projectleiders meer bekend gemaakt met de MVI Zelfevaluatietool.¹⁰ Deze online tool maakt inzichtelijk hoe aanbestedingen scoren op het gebied van MVOI. De projectleider wordt vanaf de aankondiging van de aanbesteding gevraagd het format te doorlopen. Hiermee is de projectleider bekend met het opleveren van de benodigde data na afronding van het aanbestedingsproces. De verantwoordelijk ambtenaar draagt zorg voor het invullen van de tool en het maken van (tussentijdse) rapportages.

Rapporteren blijft van groot belang en dat doen we jaarlijks intern aan eigen bestuur, maar ook richting aanpalende organisaties als Pianoo in het kader van het Manifest MVOI. In de rapportage van 2025 wordt ook een vooruitblik van het volgende jaar gegeven, waarbij het actieplan indien nodig wordt geactualiseerd met ambities en acties voor 2026.

¹⁰ <https://mvizet.nl/accounts/login/?next=/> zoek op mvi zelfevaluatietool

Bijlage 1. Werkpakket MVOI-capaciteit

Dit werkpakket omschrijft een voorstel voor taken en verantwoordelijkheden voor twee functies die binnen MVOI een bredere rol kunnen spleen, naast de rollen van de inkoopregisseur en Stichting RIJK. Daarnaast is het altijd mogelijk om de expertise van de Denktank Heemstede Duurzaam in te schakelen.

	Verantwoordelijk ambtenaar	Programmateam Duurzaamheid
Verantwoordelijk voor	Begeleiden van projectleiders van de aangewezen aanbestedingstrajecten Communicatie intern en extern Aanjagen, verbinden en borgen	Ondersteuning op focusgebieden vanuit Programma Duurzaamheid Bestuurlijke communicatie Aanjagen
Toepassen contract-management en bijbehorende (rapportage)tools (WZZR, MVI Inzettool)	√√	√
Voortzetten toepassing MKI indicator GWW	√	√√
Implementeren toepassen MVI criteria tool bij opstart aanbesteding	√√	
Bestuurlijk rapporteren	√	√√
Rapporteren intern	√√	√
Communicatie intern	√√	√
Communicatie extern	√√	√
Inkoopspreekuren	√√	√

√√ betekent eerst of eindverantwoordelijke, √ betekent inhoudelijk betrokken

Bijlage 2. Achtergrond: Beleidskaders

MVOI en de Sustainable Development Goals

Bij inkopen en opdrachtgeven wordt gemeenschapsgeld ingezet. De gemeente Heemstede wil deze middelen op een doelmatige, rechtmatige en integere wijze besteden. Om die reden heeft de gemeente Heemstede de Sustainable Development Goals (SDG's) reeds omarmd in de Nota Duurzaam Heemstede 2020-2024. Deze zeventien doelen streven naar een betere wereld in 2030 en omvatten doelstellingen op het gebied van klimaat, economie, sociale voorzieningen en welzijn, ecologie, biodiversiteit en een inclusieve samenleving. De gemeente Heemstede wil waar mogelijk een bijdrage leveren aan het realiseren van deze doelen. Dit actieplan MVOI legt deze verantwoordelijkheid bij de verantwoordelijk ambtenaar, die een rol zal spelen in het uitdragen hiervan.

Afbeelding 3: Sustainable Development Goals (SDGs)

Uitvoeringsprogramma Heemstede Duurzaam 2024

In het uitvoeringsprogramma Heemstede Duurzaam 2024 heeft de gemeente Heemstede verschillende duurzaamheidsambities vastgesteld, het opstellen van een actieplan is in lijn met deze ambities. In hoofdstuk één van het uitvoeringsprogramma zijn de duurzaamheidsambities vastgelegd. Hieronder staan de gezamenlijke ambities van het college en de gemeenteraad die richting geven aan onze MVOI doelstellingen:

- De gemeente Heemstede is in 2050 klimaatneutraal conform het landelijke Klimaatakkoord;
- Heemstede is circulair in 2050;
- behoud van biologische diversiteit, duurzaam gebruik en de bescherming van waardevolle cultuurlandschappen;
- Heemstede is in 2050 klimaatbestendig en waterrobuust;
- duurzame mobiliteit draagt bij aan een klimaatneutraal Heemstede in 2050.

Inkoopbeleid Heemstede

Het inkoopbeleid van Heemstede is opgenomen in de Nota Inkoop Gemeente Heemstede 2024. Dit beleid benadrukt de rol van de gemeente bij het stimuleren van sociaal en duurzaam inkopen. We streven ernaar dat onze keuzes niet alleen lokaal maar ook wereldwijd een positieve impact hebben. Door passende eisen in onze inkoopopdrachten op te nemen, stimuleren we marktpartijen om

duurzamere en socialere producten en diensten te leveren. Zo dragen we bij aan een duurzame, leefbare en toekomstbestendige gemeente.

Het inkoopbeleid omvat ook specifieke doelstellingen voor Social Return (SROI). Hierbij zetten we ons in voor arbeidsmogelijkheden voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt door sociale voorwaarden te stellen aan opdrachtnemers. SROI is van toepassing op alle aanbestedingen vanaf € 200.000 (excl. BTW) voor minimaal 5% van de opdrachtwaarde. De gemeente Haarlem is verantwoordelijk voor de monitoring van SROI. De gemeente Heemstede en andere regiogemeenten ontvangen jaarlijks een rapportage met de SROI resultaten.

Intentieverklaring Circulair Opdrachtgeverschap en Circulair Inkopen

Op 20 juni 2018 heeft Heemstede samen met andere regiogemeenten de Intentieverklaring Circulair Opdrachtgeverschap en Circulair Inkopen van de Metropoolregio Amsterdam (MRA) ondertekend. In deze verklaring is de ambitie om te groeien naar een volledig duurzame regio opgenomen. Dat betekent een regio waar verspilling van grondstoffen en energie tot het verleden behoort en producten maximaal voor hergebruik in aanmerking komen.

Met deze ondertekening heeft Heemstede ook de intentie uitgesproken om in 2025 tenminste 50% van haar producten en diensten circulair in te kopen. Het uiteindelijke doel is volledige circulaire inkoop en opdrachtgeverschap, als gemeente hebben wij de inspanningsverplichting dit voor 2030 te realiseren. In dit actieplan MVOI en het programma Heemstede Duurzaam zijn deze inspanningsverplichtingen opgenomen en staat uitgelegd hoe dit bereikt zal worden.